

## **Raport z monitoringu realizacji Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2019 rok – II półrocze**

### **Aktywizacja zawodowa młodzieży**

Tematem wiodącym Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2019 rok w województwie lubelskim (RPD/2019) była aktywizacja zawodowa młodzieży.

W dokumencie zawarto rekomendacje dotyczące działań skierowanych na wsparcie młodych osób począwszy od etapu edukacji, po okres aktywności na rynku pracy. Dotyczą one zarówno działań prewencyjnych (zapobiegających niewłaściwym wyborom edukacyjno-zawodowym), jak i wszelkich aktywności zmierzających do poprawy sytuacji młodych ludzi w aspekcie zatrudnienia.

Niniejszy raport zawiera podsumowanie wyników ankiety dotyczącej monitoringu wdrażania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2019 rok za II półrocze.

Ankiety ewaluacyjne monitorujące wdrażanie RPD/2019 w II półroczu otrzymały następujące jednostki:

- urzędy gmin i miast oraz jednostki przez nie prowadzone (gimnazja, szkoły podstawowe),
- szkoły branżowe i ponadgimnazjalne,
- uczelnie i szkoły wyższe,
- powiatowe urzędy pracy,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie,
- Lubelska Wojewódzka Komenda OHP,
- Kuratorium Oświaty w Lublinie,
- Regionalne Centrum Wolontariatu w Lublinie,
- Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie,
- instytucje pomocy społecznej,
- kluby integracji społecznej/świetlice środowiskowe
- centra integracji społecznej

- Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego,
- izby i cechy rzemieślnicze,
- organizacje pracodawców,
- instytucje szkoleniowe,
- instytucje kształcenia ustawicznego,
- organizacje pozarządowe.

Niewątpliwie, powtarzającym się problemem związanym z monitorowaniem działań nawiązujących do rekomendacji regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia, jest niski poziom zwrotności ankiet. Dodatkowo, część jednostek, spośród tych, które nadesłały informacje sprawozdawcze, nie wykazała żadnych działań. W związku z tym, raport z monitoringu działań zgodnych z RPD/2019 musi opierać się tylko na tych informacjach, które udało się uzyskać. Mamy świadomość, że brak odpowiedzi ze strony części instytucji nie oznacza, iż działania rekomendowane w dokumencie nie są przez nie prowadzone, jednak nie ma możliwości ich przedstawienia w niniejszym raporcie.

Opierając się na nadesłanych sprawozdaniach, po raz kolejny największą aktywnością w omawianym zakresie wykazały się powiatowe urzędy pracy. Ponadto, informację o realizowanych działaniach nadesłało większość publicznych uczelni z obszaru województwa. W pozostałych grupach poziom zwrotności ankiet był niższy.

Monitoring działań zgodnych z RPD/2019 za II półrocze obejmował następujące zagadnienia:

## **1. Promocja kształcenia dualnego**

Rekomendacje dotyczące promocji kształcenia dualnego koncentrowały się w głównej mierze wokół idei współpracy i partnerstwa pomiędzy środowiskami szkolnymi i przedsiębiorstwami, jak i działań ukierunkowanych na rozwój kształcenia dualnego poprzez kampanie promujące szkolnictwo branżowe w systemie dualnym i poprawę wizerunku szkół branżowych.

Z uzyskanych danych wynika, że promocja kształcenia dualnego w II półroczu 2019 roku odbywała się przede wszystkim poprzez:

- organizację zajęć informacyjnych dla uczniów szkół podstawowych, ze szczególnym uwzględnieniem oferty kształcenia zawodowego i zajęć praktycznych (w zajęciach tych często uczestniczyli przedstawiciele szkół branżowych oraz doradcy zawodowi),
- partnerskie spotkania szkół różnego szczebla z przedsiębiorcami na rzecz promocji dualnego systemu kształcenia,
- wycieczki do zakładów pracy, realizujących praktyczną naukę zawodu i zatrudniających młodocianych,
- szeroką dystrybucję publikacji na temat kształcenia dualnego,
- organizowanie dni otwartych w szkołach prowadzących kształcenie dualne,
- realizację różnych typów projektów promujących szkolnictwo branżowe i dualny system kształcenia,
- nawiązywanie współpracy szkół ponadpodstawowych ze szkołami podstawowymi oraz informowanie uczniów o korzyściach wynikających z podejmowanie nauki w systemie dualnym,
- organizacja wydarzeń związanych z rynkiem pracy, takich jak: targi pracy i kariery, dni otwarte szkół, itp.
- podejmowanie działań w zakresie porozumień z pracodawcami odnośnie kształcenia zawodowego oraz zajęć praktycznych w siedzibie pracodawcy,
- zachęcanie pracodawców podczas spotkań i konferencji tematycznych do podejmowania współpracy z placówkami szkolnymi w zakresie kształcenia dualnego w firmach,
- angażowanie rodziców w wybory edukacyjne dzieci oraz informowanie ich o możliwościach i korzyściach wynikających z kształcenia dualnego.

Kształcenie dualne promowane było przede wszystkim przez szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, szkoły wyższe oraz powiatowe urzędy pracy. Najbardziej aktywne w zakresie promocji kształcenia dualnego były szkoły ponadpodstawowe, zwłaszcza placówki, które prowadzą naukę w zawodach (technika, szkoły branżowe itp.). Ich działania skierowane były w dużej części do uczniów szkół podstawowych, stojących przed wyborem dalszej drogi kształcenia, ale również do ich rodziców. Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe wśród przedstawionych działań deklarowały współpracę z instytucjami rynku pracy oraz organizacjami pracodawców i przedsiębiorców oraz Izłą Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Lublinie, a powiatowe urzędy pracy koncentrowały się w tym obszarze na podejmowaniu współpracy z przedsiębiorstwami. Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie promował ideę

kształcenia dualnego również poprzez dystrybucję wydawnictw tematycznych, opracowanych przez siebie (np. „Niezbędnik pracodawcy – kształcenie dualne, czyli pracownik szyty na miarę” – bezpłatna publikacja która w sposób kompleksowy przedstawia tematykę kształcenia dualnego). Warto zaznaczyć, iż Kuratorium Oświaty w Lublinie w II połowie 2019 roku również podejmowało liczne inicjatywy promujące bezpośrednio kształcenie dualne zarówno w rozwiązaniach systemowych, jak i w zakresie informacji skierowanej do młodzieży podejmującej decyzje zawodowe.

Kształcenie dualne, z uwagi na zmiany na rynku pracy wciąż zyskuje na znaczeniu, dlatego promocję takiej formy nauki warto byłoby uwzględnić również w kolejnych edycjach regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia.

## **2. Promocja aktywności zawodowej wśród uczniów i studentów**

Rekomendacje związane z promowaniem postaw prozatrudnieniowych wśród młodzieży na rynku pracy koncentrowały się z jednej strony bezpośrednio na młodych osobach – studentach i uczniach, zachęcając ich do podejmowania aktywności zawodowej jeszcze przed zakończeniem etapu kształcenia, z drugiej zaś na działaniach promujących zatrudnianie młodych ludzi wśród pracodawców.

W tej części dokumentu informacja zwrotna od adresatów rekomendacji była stosunkowo najszersza.

Największą aktywnością w tym zakresie wykazały się oczywiście jednostki edukacyjne - szkoły podstawowe oraz ponadpodstawowe i wyższe, ale także powiatowe urzędy pracy. Warto dodać, że część informacji otrzymaliśmy bezpośrednio od szkół, natomiast część z nich nadesłano za pośrednictwem jednostek nadrzędnych – urzędów gmin i starostw powiatowych. Wyżej wymienione i inne podmioty w różnorodny sposób podejmowały tematykę promocji aktywności zawodowej młodzieży.

-szkoły podstawowe podejmowały tę tematykę na różnego typu zajęciach, warsztatach, spotkaniach z doradcami zawodowymi i z przedstawicielami pracodawców. Promocja aktywności zawodowej uczniów odbywała się również podczas wycieczek do zakładów pracy, praktyk zawodowych, projektów edukacyjnych. Podejmowano również współpracę z powiatowymi urzędami pracy i uczelniami. W II półroczu roku 2019 organizowano

inicjatywy o charakterze edukacyjno-promocyjnym, na których młodzi ludzie mogli zdobywać wiedzę na temat rynku pracy i poznać możliwości, jakie daje wczesne podejmowanie aktywności zawodowej. Z kolei pracodawcy mogli przedstawić uczniom i wszystkim zainteresowanym swoją ofertę i w ten sposób pozyskiwać potencjalnych pracowników. W działania promujące aktywność zawodową młodych ludzi włączano także rodziców.

-w szkołach ponadpodstawowych kształtowanie wśród młodzieży postaw prozatrudnieniowych odbywało się między innymi poprzez spotkania z pracownikami specjalistycznych poradni pedagogicznych, organizowanie pośrednictwa pracy dla absolwentów szkół, realizację projektów obejmujących między innymi wizyty studyjne w zakładach pracy, a także promocję Centralnej Bazy Ofert Pracy.

-szkoły wyższe w ramach promocji aktywności zawodowej studentów organizowały liczne praktyki i staże zawodowe, zarówno krajowe, jak i zagraniczne, prowadziły intensywne doradztwo zawodowe dla tej grupy odbiorców z jednoczesnym angażowaniem pracodawców w swoje inicjatywy, promowały różne typy aktywności zawodowej, w tym wolontariat, realizowały pośrednictwo pracy dla studentów i absolwentów w ramach akademickich biur karier. Ponadto poodejmowano współpracę z instytucjami zewnętrznymi, w tym instytucjami rynku pracy.

-powiatowe urzędy pracy angażowały się we współpracę z placówkami edukacyjnymi różnego szczebla, oferując profesjonalne poradnictwo zawodowe, informację zawodową oraz pośrednictwo pracy. Działalność promocyjną prowadzono podczas targów pracy, tygodni kariery, konferencji tematycznych itp. Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie prowadził między innymi dystrybucję materiałów promocyjnych na temat różnorodnych możliwości i aktywności na rynku pracy, raportów i opracowań własnych dotyczących między innymi szkolnictwa branżowego, promował różne formy pośrednictwa pracy, a także prowadził szereg zajęć i warsztatów o charakterze zawodoznawczym skierowanych do uczniów.

-Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie w ramach funduszy europejskich oferował wsparcie poprzez ogłaszanie konkursów w zakresie podejmowania współpracy pracodawców ze szkołami oraz wspierania działań z zakresu promocji praktycznej nauki zawodu.

Ponadto, aktywność zawodową młodzieży promowano poprzez:

- bezpośrednie spotkania uczniów z pracodawcami, organizację wycieczek do zakładów pracy, praktyk zawodowych, projektów edukacyjnych, staży krajowych i zagranicznych,
- aktywne angażowanie rodziców uczniów w proces wyboru zawodu i ścieżki kształcenia,
- nawiązywanie współpracy partnerskiej formalnej i nieformalnej pomiędzy sferą edukacji i przedsiębiorczości oraz instytucjami rynku pracy (w tym specjalistycznymi poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, powiatowymi urzędami pracy itp.)
- promocję przedsiębiorczości, zarówno w czasie nauki w szkole, jak i poza szkołą,
- pośrednictwo pracy dla młodych ludzi (np.promocja Centralnej Bazy Ofert Pracy),
- działania rozwijające każdą aktywność zawodową, także w formie wolontariatu.

Realizacja rekomendacji związanych z promowaniem postaw prozatrudnieniowych i aktywności młodzieży na rynku pracy powinna być prowadzona dwutorowo, to znaczy z jednej strony koncentrować się na młodych osobach, uczniach i w różny sposób zachęcać tę grupę do wczesnego podejmowania aktywności zawodowej, z drugiej zaś podejmować intensywne działania promujące wśród potencjalnych pracodawców zatrudnianie młodzieży, często równocześnie uczącej się. Połączenie działań pozwoli na takie kreowanie rynku pracy, na którym aktywność zawodowa uczniów i studentów jest swoistą normą.

### **3. Wzmacnianie potencjału bezrobotnej młodzieży, w tym osób z kategorii NEET w zdobywaniu i uzupełnianiu kwalifikacji zawodowych, kompetencji, doświadczenia zawodowego oraz poszukiwaniu zatrudnienia i utrzymaniu pracy**

Kategoria osób określanych mianem NEET jest z założenia grupą szczególnie trudną w kontekście trwałej i skutecznej aktywizacji na rynku pracy i edukacji. Z uwagi na fakt, że znaczna część tych osób znajduje się poza rejestrami powiatowych urzędów pracy, a osoby te często są w grupie klientów instytucji pomocy społecznej, rekomendacje dotyczące tej części RPD/2019 skierowane były również do ośrodków pomocy społecznej z terenu województwa. Ośrodki pomocy społecznej zaangażowane zostały w realizację rekomendacji dokumentu już od kilku lat, jednak odzew tych jednostek i skala przedstawianych działań wciąż jest niewielka.

Z danych, które uzyskaliśmy wynika, iż część instytucji pomocy społecznej podejmowała działania służące reintegracji zawodowej i społecznej tej kategorii osób.

W ramach wspierania młodzieży z grupy NEET realizowano najczęściej:

- szerokie wsparcie psychologiczne,
- specjalistyczne poradnictwo zawodowe dedykowane osobom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji, zagrożonych wykluczeniem społecznym i oddaleniem od rynku pracy,
- pośrednictwo pracy oraz profesjonalną pomoc związaną z poszukiwaniem pracy (rozmowa kwalifikacyjna, dokumenty aplikacyjne itp.),
- prowadzenie warsztatów aktywizacji zawodowych i umiejętności społecznych.
- współpracę z powiatowymi urzędami pracy w zakresie wspierania bezrobotnych klientów pomocy społecznej,
- organizację szkoleń podwyższających kwalifikacje zawodowe osób o niskich kwalifikacjach,

Ponadto, realizowano projekty, których celem była poprawa sytuacji osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Angażowano się również kolportaż materiałów promocyjnych, prowadzenie rozmów motywujących, informowanie o możliwości pracy na własny rachunek i stały monitoring zjawiska w obszarze działania ośrodka.

Powiatowe urzędy pracy koncentrowały się na pomocy osobom z kategorii NEET, znajdujących się w rejestrach bezrobotnych. Promowano kształcenie ustawiczne, podejmowanie działalności gospodarczej i inne instrumenty rynku pracy, realizowano szkolenia zawodowe mające na celu niwelowanie niedopasowania wykształcenia kandydatów do wymagań pracodawców. Ponadto realizowano projekty skierowane między innymi do osób z tej kategorii. Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie prowadził cykliczny kolportaż publikacji, własnych, ale także oferował wsparcie w ramach projektów konkursowych i pozakonkursowych.

Szkoły ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne, zwłaszcza technika, organizowały szkolenia zawodowe oraz kursy kwalifikacyjne dla młodzieży, często w porozumieniu z powiatowym urzędem pracy. Ponadto promowały one kształcenie ustawiczne oraz Centralną Bazę Ofert Pracy. Działania podejmowane przez placówki edukacyjne miały na celu przede wszystkim

zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego, a tym samym uniknięcie zakwalifikowania się w przyszłości do kategorii NEET i oddalenia od rynku pracy.

Aktywność w tym obszarze wykazywała ponadto OHP, a także Consultor Sp. Z o.o., które realizowały szereg inicjatyw, w tym szkoleń i innych projektów aktywizujących osoby z kategorii NEET.